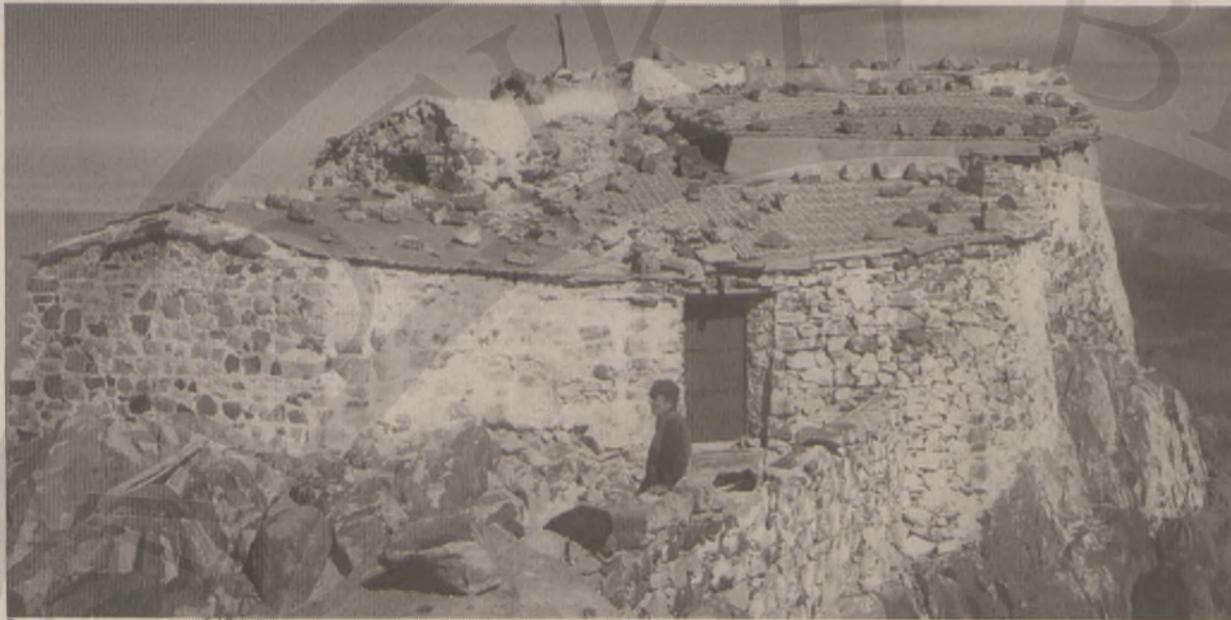

ΠΡΙΝ 80 ΧΡΟΝΙΑ:

Ο Νίκος Καζαντζάκης στην Αγία Αικατερίνη του Σινά

Γράφει ο ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΛΥΜΑΚΗΣ

Ανεβαίνοντας πριν είκοσι χρόνια στην κορυφή της Αγίας Αικατερίνης, την υψηλότερη στην Χερσόνησο του Σινά στα 2.637 μέτρα, και μετά την πανήγυρι της Αγίας στο Μοναστήρι της, αντίκρισα σ' έναν δρόχο της κορφής το χάραγμα του ονόματος του Νίκου Καζαντζάκη και του φίλου του ζωγράφου Ταλμούχου που είχαν ανέβει εκεί το 1927.

Το εκκλησάκι της Αγίας Αικατερίνης στην ομώνυμη κορυφή των 2.637 μέτρων.

Ετσι, μου δόθηκε η αφορμή να διαβάσω ένα από τα θαυμαστά βιβλία του μεγάλου συγγραφέα, το "Ταξιδεύοντας", στο οποίο -μεταξύ των άλλων- περιγράφει και το ταξίδι του στο Σινά.

Ως το Μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης έφθασαν από την Ραϊθό, το σημερινό Ελ Τορ, στην Ερυθρά Θάλασσα, αφού ταξίδεψαν τρία μερόνυχτα στην έρημο με καμήλες και διανυκτερεύοντας σε σπηλιές που έστηναν οι συνοδοί τους Βεδουίνοι. Στις πεζοπορίες των στην έρημο και πολλές φορές στο βαθύ χιόνι, συνάντησαν ίχνη από λιοντάρια, αρκούδες και άλλα άγρια ζώα που υπήρχαν ακόμα τότε στο Σινά και αντιμετώπισαν αμμοθύελλες και χιονοθύελλες.

Ο Αρχιεπίσκοπος Σινά, και ηγούμενος της Μονής, απηύθυνε τότε μέσω του Καζαντζάκη έκκληση στους Έλληνες να φθάσουν ως αυτή την αιχμή του Ελληνισμού και του αναφέρει ότι από το 1897 μέχρι το 1925, έφθασαν ως το Σινά μόνο 35 Έλληνες, ενώ οι Ξένοι ήταν πολλοί περισσότεροι. Πού να φανταζόταν ότι στην εποχή μας κάθε

χρόνο προσκαλούν στην Μονή μερικές χιλιάδες από την Ελλάδα!

Αναγράφω μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα από την μακροσκελή περιγραφή του Καζαντζάκη για το ταξίδι του στο Σινά:

"Χρόνια πολλά το Σινά, το Θεοδόσιον όρος, έλαμπε στον ουρανό σε μια απροσπέλαστη κορυφή. Η Ερυθρά Θάλασσα, η Πετραία Αραβία, το μικρό λιμάνι της Ραϊθός, η μακριά καμηλοπορεία μέσα στην έρημο, η περιπλάνηση στα φοβερά απάνθρωπα βουνά, όπου σαράντα χρόνια περνούσαν και δογκούνταν οι Οδραίοι, και τέλος το ιερό Μοναστήρι, το χτισμένο πάνω από τη φλεγόμενη και ου κατακαυόμενη δάτονα ένας άθλος που χρόνια παραστρατισμένος στις μεγάλες πολιτικές λαχτάριζα να τελείω."

Είχαμε πια ανεβεί σ' οροπέδιο Μαδιάμ, απάνω από 1.500 μέτρα, χτες δρόμο νυχτωθήκαμε σ' ένα μουσουλμανικό νεκροταφείο και καρφώσαμε το τσαντήρι μας απόξω από τον τάφο ενός ασήχ.

Στηνήσαμε χαράματα. Κρύο τσουχερό, το χιόνι είχε σκεπάσει το

τσαντήρι μας, όλο το φαρδύ οροπέδιο ήταν ολόασπρο.

Κι άξαφνα από την κορυφή ενός δρόχου η χαρούμενη κραυγή του Καλμούχου:

- Ντερί! (μοναστήρι!)

Κάτω σ' ένα απόλωμα, ανάμεσα σε δύο αιηλά βουνά, φάνηκε, τρογυρισμένο με μουράγια σαν κάστρο, το ξακουστό Μοναστήρι του Σινά. Ο σκοπός της πορείας. Πολύ είχα πεθυμήσει στη ζωή μου τη στιγμή τούτη, και τώρα που κρατούσα στα χέρια μου τον καρπό του μεγάλου μόχθου, χαρούμουν ήσυχα, αμίλητα, και δε διαζόμουν.

Η καρδιά μου αναπάντησε ξεφνιασμένη και χαρούμενη. Ανασηκώθηκα πάνω από το φράχτη κι είδα - έλαμταν μέσα τον ήλιο, καταμείος - έλαμταν ήμερα, ελιές, πορτοκαλιές, καρδιές, σικιάς και τεράστιες ανθισμένες μυγδαλιές. Ζεστά γλυκά, μυρωδιά, βουητό από μικρούλα έντομα που δουλεύουν.

Σωρα πολλή χαρούμουν το πρόσωπο τούτου του «Θεού» το γελαστό, που αγαπάει τους ανθρώπους, το καμωμένο από χόμα, νερό κι ανθρώπινο ιδρώτα.

Τρεις μέρες τώρα αντίκριζα το άλλο, φοβερό, ανάνηστο, όλο γρανίτη πρόσωπό του. Έλεγα: Αυτός είναι ο αληθινός Θεός, η φωτιά που καίει, ο γρανίτης που δε χαράζεται από ανθρώπινες πεθυμιές. Και τώρα, σκιδόντας από το φράχτη σ' ολόανηστο τούτο περδόλι, ζω τα λόγια του ασήχ: Θεός εστί σαρτημός και ήπιον δάκρυ.

Το Μοναστήρι τούτου του Σινά

είναι ένα ψυχικό θάμα. Μέσα σε αργοτάπητη έρημο, ανάμεσα σε αργακούς, αλλόθρησκους, αλλόγλωσσους φυλές, γύρα από ένα πηγάδι νερό, δεκατέσσερις αιώνες τωρα νιώθεται σα φρούριο το Μοναστήρι τούτο κι απαντέχεται στις φυσικές κι ανθρώπινες δυνάμεις που το πολιορκούν.

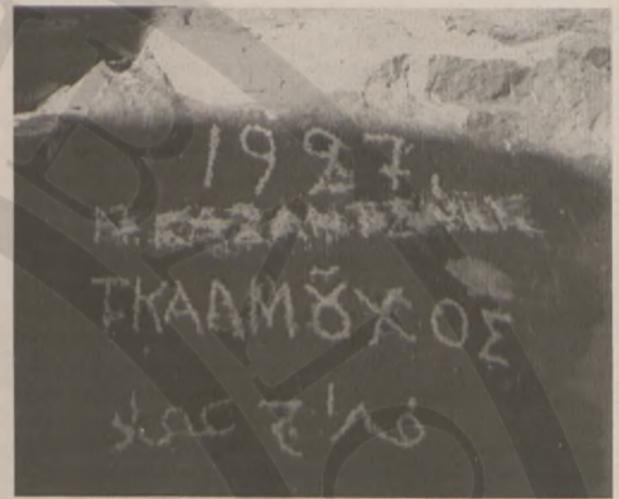
Ένα χλωμό καλογεράκι ανέθηκε στον πύργο όπου δοσκόμουν. Κουδενάσαμε. Ήταν από την Κρήτη, 18 χρονών. Γύρα από τα μάτια του δυο κίτρινα γαλάζια, το πικρό γινούδι του στα μάγουλα έλαμπε, έτσι που το χτυπούσε ο ήλιος. Σε λίγο πρόδωσε από την κατασχετή σγκομαχώντας ένας γέρος ο γδοντάρης, γλυτός, ήσυχος, ξεπνεμένος.

Στα 2.637 μέτρα της κορφής της Αγίας Αικατερίνης ανέθηκε με συνοδεία τον μοναχό Μωϊσή και αναφέρει:

Όταν φτάσαμε στην κορυφή, η καρδιά μου σάστισε. Ποτέ τα μάτια μου δεν είχαν χαρεί ένα τέτοιο όραμα: Όλη η Πετραία Αραβία με τα σκούρα μαδιά βουνά της, πέρα οι γαλάζιες, πέτρινες οροσειρές της Ευδαίμονος Αραβίας κι η θάλασσα που έλαμπε σαν περουνιές, καταπράσινη. Δυτικά η έρημος, ολόασπρη, σήριζε στον ήλιο, και πίσω μακριά, τα βουνά της Αφρικής.

Ένα εξωτικό τοπίο χωρίς νερό, χωρίς δέντρο, χωρίς σύννεφο, έρημο. Σαν τοπίο της Σελήνης.

Εδώ η ψυχή ενός απελπισμένου ή ενός υπερήφανου ανθρώπου που βρίσκει την άκρα ευδαμονία.

Το χάραγμα από τον Καζαντζάκη και τον φίλο του.

Ο Μωϊσής χαιρέται που έχει Ξένους να δικαιώνει· πεπέτα, πάει μέσα στην εσκληριά, Ξανατροβαίνει, λύνει τα σκοινιά από ένα κοντάρι που είχε καρφώσει στον πιο υψηλό δρόχο και σηκώνει την ελληνική σημαία. Παίρνει το δίκαννο, πυροβολεί. Αρχίζει ένα κλέφτικο τραγούδι, καρπηνησιώτικο.

Έτσι, με τις κονθέντες, με το φαί, με το ποτό, σκαλίζοντας τα ονόματά μας στους δρόχους, πέρασε η μέρα. Αρχισε φοβερό κρύο. Μπήκαμε μέσα στην εσκληριά (Σημ: Η κορυφή του Μωϊσή -τον δεκαλόγου- στα 2.285 είναι άλλη φουσιά και απαιτεί 2 ώρες πεζοπορία για την ανάβαση ενώ σε αυτή χρειάζονται 6 ώρες).

Ο δρόχος, όπου οι άγγελιοί είχαν αποθέσει επί διακόσια χρόνια το σώμα της Αγίας Αικατερίνης, είχε φουσκώσει, είχε ανεβεί σαν το ψωμί κι είχε πάρει το σχήμα της ξαπλωμένης αγίας. Ο Μωϊσής κρατούσε ένα αναμμένο κερί και μας έδειχνε, πάνω στο δρόχο, το στήθος και τα πόδια της αγίας. Μας δηγόταν το δίο και τα μαρτύριά της, ήσυχα, χαρούμενα, απλά - σα να μιλούσε για τη γης. Πώς έβρεξε, πώς φύτευσε ο καρπός, πώς θερίστηκε...

Μπήκαμε στο κελί, ανάψαμε το μαγκάλι, μακριά πολύ ακούστηκε, σα μουκανητό, η βροστή.

Άξαφνα ο Καλμούχος, σγκνημιμένος από την ευδαμονία αυτήν, είπε:

- Πάτερ Μωϊσή, εγώ θα σου ζωγραφίσω μια Αγία Αικατερίνη, δώρο...

Ο Καλμούχος - νέος, δυνατός, στην αρχή της τέχνης του - έπαινε τον άριστο ασπρογένη ζωγράφο και τον αριμήνευε:

- Πρέπει ο ζωγράφος να έχει πάντα στο νου του το δίο του αγίου που θέλει να ζωγραφίσει. Να μη συλλογίζεται τίποτα άλλο, μέρα νύχτα. Και τότε θα πάσει το πνεύλο να ζωγραφίσει; Όταν δει πια τον άγιο στο όνειρό του.

Ως τα γόνατα το χιόνι, στις κάσες μας ανηχούσε το χαλάζι, γελούσαμε, πηδούσαμε, ο Μωϊσής πήγαινε μπροστά κι άνοιγε με τα υψηλά του υποδήματα το δρόμο.

Γυρίζαμε στο Μοναστήρι χαρούμενοι, ανυπόμονοι, σα να γυρίζαμε στο πατρικό σπίτι.

Τη νύχτα, μοναχός στο κελί μου,

θαβιά κρατώντας το όραμα της ερημιάς στα φρένα μου, ξεφύλλιζα την Παλιά Διαθήκη. Ο άνθρωπος που απαντέχεται και παλεύει και στροδύλλεται στα χέρια του Θεού πλαντούσε την καρδιά του, σαν πολυκόρη οροσειρά μου φάνταζε η Βίβλος, όπου ρυάζονται, δεμένοι με τα σκοινιά, και κατεβαίνουν οι προφήτες.

Φώναζε η καρδιά μου σήμερα το πρωί, αποχαρτωτώντας το Μοναστήρι: «Ποτέ πια!» Ο κόρακας του Έδγαρ Πόε καθόταν γαντζωμένος στον αριστερό μου ώμο κι έκρωζε. Αποχαρτωμένα τα ξεαίδια εικονίσματα, το κωπάρισο που νηύνεται ολομόναχο στους ανακρινούς δρόχους, τον ανθισμένο κήπο, την αυλή, το πηγάδι... Αποχαρτωμένα τους ανθρώπους...

«Μωρή καρδιά» έλεγα μουρμουρίζοντας το στίχο του Ομήρου «δάσπα! πόνο σκληρότερο εσύ έχεις γνωρίσει!»

Κατέβαινα τις σκάλες, περνούσα την αυλή, συνοδευόμενος από τον Αρχιεπίσκοπο, το Δεσποτικό Στενοφύλακα.

Επιστρέφοντας στη Ραϊθό, όπου ηγούμενος ήταν μοναχός Θεοδόσιος, γράφει:

«Όταν μπήκαμε στην αμμοκαταιγίδα, η αντανή μας πιάστηκε. Έπαιπε το τραγούδι του ο Ταέμα, τυλίχτηκε σφιχτά στο άσπρο μπουρνούζι του, και προχωρούσε.

Η άμμος σηκωνόταν και χτυπούσε τα πρόσωπα και τα χέρια μας και τα πλήγωνε η καμήλα δεν μπορούσε να κρατήσει την ισορροπία της και στρογγυλιζε. Έξι ώρες διάσταξε η μαρτυρική πορεία· μα κρυφά χαρούμουν που έζησα το αποτρόπαιο αυτό φαινόμενο της ερημίας.

- Αν προβάλλεις πάτερ Θεοδόσιε, τον έλεγα, από το ήσυχο κελί σου να αφουρκαστείς τον κόσμο, η καρδιά σου, που είναι θερμή κι αγαπά τους ανθρώπους, θα σαρτήσει με αγωνία. Μια νέα σηκνήση, που δεν υπήρχε προ του πολέμου, θα σε κριέψει. Ένα καινούργιο, σκοτεινό, θρησκευτικό δέος».

Όλοι οι λαοί, μετά τον πόλεμο, αναπαράζονται. Ένας άνεμος του ολέθρου φυσά ασάνω από της Γης.

Η μπόρα ξέσπασε. Κατεβαίνει. Θα παρασύρει πολλές αγαπημένες μορφές, πολλές παλιές ιδέες. Σπηλιό δια δεν υπάρχει».

ΕΔΕΜ

ΑΝΟΙΚΤΑ ΚΑΘΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, ΣΑΒΒΑΤΟ ΒΡΑΔΥ & ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΣΗΜΕΡΙ και ΓΙΟΡΤΕΣ

Κ. ΓΑΛΑΤΑΣ - ΤΗΛ. 28210 32545 • 6979 280139

ΤΑΒΕΡΝΑ "ΝΙΚΟΣ"

ΔΑΡΑΤΣΟ Ν. ΚΥΔΩΝΙΑΣ - ΤΗΛ. 28210 32552

Και πάλι κοντά σας από 28/11

καθημερινά εκτός Κυριακές

Φιλικά

Νίκος Βαϊγκούσης

ΗΛΕΚΤΡΟΣΤΑΤΙΚΗ

ΒΑΦΗ ΠΟΥΔΡΑΣ

Ψήσιμο σε 200 βαθ. C. Φούρνος 6 μέτρα

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΤΑΚΗΣ

25ης Μαρτίου 46 Ευλοκαμάρα Χανιά

τηλ.: 28210 63696 - 6946044486